

Telegraful

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Organ național-bisericesc. — Intemelat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna

Apare zilnic

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei. — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei.

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 10 Lei pentru o dată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRĂȚIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BRĂȚIENII

Nu peste mult se va împlini un veac de când membrii acestei dinastii de bărbați de stat participă statornic, din generație în generație, la urzirea istoriei României moderne, dovedind o stăruință de fier, o largă înțelegere pentru ideile noi ce circulau în vremea lor — și mai ales neprecupetă iubire de neam.

Brățienii sunt ctitorii țării mărite de astăzi. Li găsim la rădăcinile ei — în vâltoarea revoluției dela 1848; joacă rol de căpetenie în împreunarea celor două principate; ne-au dat stabilitatea dinastică și au creat regatul independent. Indiferent că erau „la putere” sau „în opoziție”, spiritul lor pozitiv, concepțiile lor politice robuste și mai cu osebire energia specifică acestei ilustre case de boieri băștinași, contribuie în chip decisiv la creșterea în fruntarii și la consolidarea în adâncuri a statului român restaurat în atențiunea și stima continentului.

Ion C. Brătianu ne-a hărăzit neatârănarea, iar geniul marelui său fiu omonim, zidind pe temelia de stâncă ce-o pusese înțeleptul sfetnic al lui Vodă Carol I, a dirijat cea mai mare faptă a istoriei României moderne: rotundirea Patriei, sub sceptrul Regelui întregitor de țară Ferdinand I. În anii de dinaintea trecutului război mondial, drumurile lui Ionel I. C. Brătianu duceau de preferință pe crestele culmilor carpatine. Ceasuri întregi, privirea lui de vultur străpungea zarea, înfrățindu-se cu plaiurile Transilvaniei. Intimii lui ne-au păstrat crâmpene din mărturisirile pe cari le făcuse cu acele prilejuri acest om scump la vorbă și puternic în faptă. Toate destăinuiau un dor aprins pe care istoria l-a văzut stămpărându-și friptoarea în împlinirile irevocabile ale anului 1918.

De aceea Transilvania n'a putut uita pe Brățieni, ori cari ar fi fost conjuncturile politice. Căci vlăstarele acestei familii ilustre nu și-au zidit celebritatea pe calitatea lor de șefi ai unui foarte influent partid politic, ci pe participarea lor neîntreruptă și decisivă la operațiunea de construire a Statului român independent și unitar.

Iată de ce, astăzi, prezența în guvern a dlui Constantin I. C. Brătianu este pentru aliații noștri firești o trainică cheazășie a maturității noastre politice, iar pentru țara în suferință, care își leagă rănilor pricinuite de-un războiu nenorocit, o mângâiere pe care abia o putem prețui deajuns.

„T. R.”

Două armistiții Luptele din Polonia

...și-o declarație a dlui Cordell Hull

Washington 18 — Dl Cordell Hull, ministrul de externe al U.S.A., a fost întrebat de ziaristi, la obicinuita conferință de presă, de ce textul armistițiului cu România a fost dat publicității, iar clauzele celui încheiat cu Italia nu se cunosc nici până azi?

Răspunsul d-sale a fost prompt: Românii a aderat spontan și hotărât la scopurile de război ale Națiunilor unite, pe când Italia nici acum nu și-a clarificat situația.

Londra 19 — Formații puternice de bombardiere engleze au bombardat întăriturile germane din Vestul Varșoviei. Cu ajutor englez și rusesc, armata polonă a Gen. Bor a putut forma un cap de pod pe malul apusean al Vistulei.

Trupele rusești depășind frontiera polono-cehoslovacă au ocupat centrul muntos Ustrîi Doline, la S.-V. de orașul Sanok.

Da, o nouă și importantă problemă

Ziarul „România Nouă” a publicat în numărul său din 14 Sept. a. c., un remarcabil articol intitulat „O nouă problemă”, scris de dl Ionel Pop, în care e atacată cu temei și cu curaj, până în rădăcinile ei, problema săsească și șvăbească. Într-adevăr anii din urmă cu agitațiile și atitudinile antiromânești, cari au cuprins elementul săsesc și șvălesc dela noi, au dat un relief deosebit de ascuțit acestei probleme și i-au vădit caracterul de supremă urgență. Dl Ionel Pop a zugrăvit cu măiestrie subtilă acest nou aspect în care s'a îmbrăcat minoritatea germană dela noi, în conflict absolut cu realitățile noastre.

Într'un scurt istoric Domnia Sa arată cum au venit aici acești oaspeți fărâși, neađuși nici de „tainica nostalgie a unei țări strămoșești”, nici de vre-un „cataclism care să-i fi mișcat din baștina lor” și nici de „vitejia unor cuceritori cu sabia în mână”, ci pur și simplu de dorul de-a trăi mai bine. Odată ce l-au așezat aici, „cei cari l-au adus, au tăiat din pita Ardealului cele mai dulci scrijele pe seama colonilor, împingând pe autohtoni în văile înguste și sărace ale pictoarelor de munte și în întunecimea codrilor”.

Din Ardealul desrobit

Ne scrie preotul din Sf. Gheorghe

Sibiu 19 — La cancelaria Arhiepiscopiei noastre a sosit ieri un raport al preotului Alexandru Petruț, administrator parohial în orașul Sf. Gheorghe, recent eliberat de sub stăpânirea maghiară.

În cursul luptelor, trupele germane au spart ușile bisericii noastre din Sf. Gheorghe, pentru a instala arme în clopotniță.

Preotul A. Petruț a avut de suferit din partea maghiarilor. El se află într'un sanatoriu, fiind rănit cu un foc de armă. A scăpat numai cu atâtă, deoarece agentul maghiar care a tras asupra lui, cu intenții ucigașe, a fost făcut inofensiv de mulțime.

Vom reveni asupra acestui preot „cu crucea'n frunte”.

Arestarea drului Schacht

Londra 17 — Cunoscutul economist german, Dr. Hjalmar Schacht, fost președinte al Băncii Reichului și ministru al Economiei naționale, face parte din noul lot de personalități arestate pentru participarea la atentatul împotriva cancelarului A. Hitler.

Domnul Ionel Pop descrie apoi privilegiile cu care au fost încărcăți acești coloni, bogățiile pe cari le-au strâns, și-l îndeamnă să transforme în aur ascuns în fundul lăzilor, ieftina sudoare a țărânului român.

În România le-a mers și mai bine. „Averile lor s'au înzecit, s'au însușit, s'au înmilit”. Cu toate acestea ei nu s'au identificat niciodată sufletește cu soarta acestui stat și a acestui neam.

Dar dacă înainte își mai învăluiau ostilitatea în mănui, „beția hitlerismului” le-a dat pe față toată aramă. „Din prima clipă a recrudescenței nebuniei hitleriste, care a îngropat în sânge lumea toată, am avut în România o enormă coloană a cincea, tentacul politic, reducă încheagată a scopurilor politice ale Reichului. Din prima clipă a declanșării atacului politic și apoi militar al Germaniei, Sași și Șvabi s'au detașat complet de comunitatea totală a poporului nostru, s'au înglobat complet în mentalitatea și scopurile politice ale Germaniei. Au acceptat... conducerea politică, impusă de Hitler, au creat stat nemțesc în Statul român; și-au creat organizații paramilitare în uniforme provocatoare; și-au creat o administrație proprie; au pus biruri și au primit bani din Germania pentru atingerea scopurilor lor politice. O tresărire de geană nu a marcat că Sași și Șvabi au luat parte la îngrozitoarea tragedie a neamului românesc sfâșiat la Viena... Tineri germani au lepădat haina armatei române, ca să se înregimenteze în formațiunile germane, „SS”... Au făurit planuri de-a izgoni pe Români în Transnistria...”

S'a fixat în adâncul conștiinței românești că poporul german din România, în aceste zile de cumpănă pentru existența țării și a neamului nostru, nu are nici o legătură sufletească cu Țara și neamul românesc, cu durerile și aspirațiile lui, cu viitorul lui, ci se consideră ca făcând parte cu trup și suflet din acea țară, Germania, care pururea în istoria noastră sbuciumată, a fost potrivnică marilor acte de înaintare ale României.”

Pe baza tuturor acestor constatări dureroase, dl Ionel Pop cere ca această problemă să fie rezolvată „radical și pentru totdeauna”. „Un prețios indiciu, spune Dnia Sa, despre felul cum poate fi rezolvată, ni l-a dat zilele trecute chiar Muterlandul, Germania, care a oferit României să repatrieze pe toți Germanii din Ardeal, după cum a făcut această operație și cu alte nuclee germane dispersate în cursu veacurilor în alte țări străine.”

Dl Ionel Pop a pus degetul pe o rană a cărei prezență o simțeau toți Românii. Domnia Sa a exprimat un sentiment pe care îl trăesc toți. Și fără îndolală că Statul nostru nu mai trebuie să ocolească această problemă. Experiențele ce le-a făcut neamul nostru îi impun să se sesizeze serios de ea și să găsească o soluție ca ele să nu se mai poată repeta. Căci nu a lipsit decât un pas ca ele să ne coste însăși existența noastră pe aceste plături.

Invățătura zilei

Impărăția lui Dumnezeu nu este de mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie întru Duhul Sfânt.
Romani 14, 7

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuiește:
Miercuri 20 I. c. — M. Eustatie
Joi 21 I. c. — Ap. Codrat

Preoți cu crucea'n frunte

Șaguna

Veacul al 19-lea, în istoria Românilor din Transilvania și Ungaria, e veacul lui, Făptura majestuoasă a acestui „principe neîncoronat al Ardealului”, cum l-a numit cineva — cum l-au recunoscut a fi fost contemporanii, ca și generațiile succesore — umple toate detaliile vieții noastre de obște din răstimpul amintit.

Geniul lui? E inepuizabil. Viața noastră bisericească se hrănește din plenitudinea lui ca dintr'un izvor nesecat.

Oamenii au vrut să vadă în el un conducător de popor — precum a și fost. Dar nemuritorul mitropolit a ținut să fie, mai presus de orice, preot: „De-o suță de ori de m'aș naște, tot preot m'aș face”.

A fost un creator din nimic, și — de aceea — istoria vede într'ânsul un om providențial. Ne-a dat legi și datini cari vor rămâne valabile deapăruri. „Preot deșteptării noastre și semnelor vremii profet”, Șaguna este o permanență vie pentru conștiința ortodoxă a acestui neam.

A iubit mult spița care l-a odrăslit. Și, știm de mult și bine, cu câtă creștinească mândrie îl califica pe arhieru — adică și pe sine — „mire al poporului”.

E o expresie asupra căreia va trebui să mediteze fiecare preot. Și s'o plinească'n osârdia lui de toată ziua — cât va trăi!

GRIG

FARMACIILE DE SERVICIU

Marți 19 Sept. Guido Fabritzius Piața Mică 27
Mercuri 20 Sept. Dr. H. Binder str. Avram Iancu 9
Joi 21 Sept. M. Jantea Piața Regele Ferdinand 20
Vineri 22 Spt. Wermescher Piața R. Ferdinand 17

Moscova 19 — Guvernul Laskatos a hotărât să dea mai bine de 100.000 muncitori Germaniei. În acest scop a ordonat mobilizarea generală dela 15—60 ani. Asta ca să dovedească amicitia germano-maghiară.

LOCALE

Dela primăria Sibiului

Proprietarii de case, terenuri etc. de pe raza municipiului Sibiu, pe ale căror imobile se găsesc tăblițe cu numirea străzii în limba română și germană, sânt rugați să acopere scrisul german cu vopsea, făcându-l astfel invizibil.

Chestura Poliției Sibiu

Se aduce la cunoștința tuturor comercianților, întreprinderilor, asociațiilor, liberi profesioniștilor ca ingineri, avocați, etc. că până la data de 20 Septembrie orele 12, să-și radieze depe firmă reclame, afișe sau orice publicațiuni, textele scrise în limba germană sau maghiară.

După această dată se vor lua măsuri contra celor vinovați.

Chestor: S. Codreanu

Se caută urgent

61 1—3

măcelari —
cârnațari
lucrătoare

Scandia Română s. a. r.

Sibiu, Strada Morilor Nr. 6/b

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae.

De vorbă cu „honvezii”

Două interogatorii

Patru „honvezi” întorși din luptă au fost întrebați de mai marele lor, să spună ce acte de vitejie au săvârșit.

Cum lecția n'a fost destul de bine învățată, lucrul la microfon le-a ieșit chiar pe de-andoaselea.

Stau ei drepti ca lumina și după ce și-au mângâiat încă odată mustața înodată, au început să glăsuiască:

— Noi toți patru, am făcut o mare străpungere. Am răpus un soldat inamic care venea spre noi, apoi....

— Apoi... de bună seamă ați luat-o înainte!

— Nu! că ce era să facem? Ne-am strecurat pe furiș să raportăm că mai mișcă ceva'n tufiș.

Lucrul a ieșit amuzant de tot. Păcat că televiziunea n'a ajuns până acolo ca să le putem vedea și fețele pline de bărbăție și „vitez zsinor-ului” încârligat pe latul pantalonilor strâmți și demodați.

Lucrul acesta s'a întâmplat cam atunci când ne găseam noi la Cornești la locul masacrelor ungurești.

Aici, la Cornești, am dat de-un „örvezető” ungur prizonier, căruia i se lua interogatorul tocmai când intram noi în cancelaria unei mari unități.

Nici o deosebire între cel dela microfon și cel de aici.

Era un tip de lașitate ungurească. Mai întâi, că s'a predat singur când s'a văzut în fața patrulei noastre; și apoi la interogatoriu ar fi fost în stare să-și ceară iertare „că el spune tot”.

N'am văzut un om mai fricos și laș ca acesta. Și era chiar din Pesta magnaților, pe care-i terfelea și-i făcea vinovați de toate măcelurile.

Așa sunt ungurii! Când se văd în primejdie, le dispare orgoliul și simțul răspunderilor.

Cam tot atât de viteji vor fi fost și „honvezii” cari au ciopârțit trupurilor ostașilor noștri la Cornești.

Măine-poimăne vor da un scenariu cu luptele din sectorul acesta. De bună seamă însă că nu vor arăta cum au sărit toți în Târnava de frica căștilor românești. Dar să spună adevărul, că de nu, îl spunem noi când ajungem la ei acasă.

Scanteie

Londra 19 — Comandamentul militar al armatei rusești din România a arestat pe mareșalul Antonescu, pe foștii miniștri Mihai Antonescu, General Pantazi, General Vasiliu, pe Colonelul Elefterescu, fost prefect al Poliției Capitalei, pe Generalii germani Hansen și Gerstenberg și pe expertul economic dr. Clodius.

Semnarea armistițiului dintre Rusia și Finlanda

Londra 19 — Ziarul suedez „Dagens Tidningen” afirmă că azi-noapte s'a semnat la Moscova armistițiul dintre Rusia și Finlanda.

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat asupra operațiunilor din ziua de 18 Septembrie:

În centrul Transilvaniei, luptele continuă în regiunea Turda și Tg.-Mureș.

În Vestul Transilvaniei, mai multe atacuri inamice au fost respinse.

Frontul din Răsărit

Londra — 19 În statele baltice se dau lupte crâncene pe un front de 200 km, în regiunea orașelor Ilgava și Mitau, la sud de Riga.

Avioane rusești au bombardat Duminecă noaptea orașele Satu Mare și Dobrițin, care a fost bombardat și în cursul săptămânii trecute.

Bombardiere grele aliate pornite ieri din Italia au bombardat localități din Ungaria și importante obiective în vecinătatea Budapestei, între cari cea mai mare rafinărie de petrol din Ungaria.

Un număr mare de bombardiere pornite din Marea Britanie au aruncat provizii armatelor din Varșovia și au aterizat apoi în Rusia.

Frontul din Apus

Londra — 19 Armata a II-a britanică a înaintat cu 25 km. în 24 ore dela capul de pod pe canalul Escaut și a stabilit la Einhofen contactul cu trupele aeri-

purtate. Lupte crâncene se desfășoară în suburbiile acestui oraș. Au fost eliberate mai multe orașe și sate.

Într-o a treia pătrundere peste canalul Escaut, forțele germane slăbesc. Bombardiere grele aliate au jucat un rol important în acest sector. Patrioții olandezi luptă alături de aliați.

Crâncene lupte de stradă au loc la Aix-la-Chapelle, oraș complet izolat. La nord de acest oraș, forțele aliate au realizat o nouă pătrundere în linia Siegfried.

Forțele americane se apropie de Düren, oraș situat la 35 km. de Colonia.

Pe râul Mosella, orașul Metz a fost complet împresurat.

Trupe canadiene luptă în centrul orașului Boulogne și au ocupat cartierul docurilor.

În Italia: armata a VIII-a a lărgit capul de pod peste râul Marano, care atinge o lungime de 12 km. și are în unele locuri o mare adâncime. Luptele pentru ocuparea orașului Rimini au început. În Vestul orașului Germanii au suferit pierderi grele.

Bombardiere grele aliate, sprijinind armata a V-a, au atacat ieri linia gotică.

Bombardiere grele britanice au aruncat Duminecă noaptea un mare număr de bombe asupra portului Bremen. În cursul zilei de Duminecă, peste 1200 avioane au bombardat obiective din Germania, fără a pierde niciun aparat.

Himmler arestează de zor

Stockholm 18 — Cunoscutul ziar suedez Nya Daglight Allehanda a primit o știre care arată că temutul șef al Gestapo-ului și al gărzilor SS, Heinrich Himmler — care este totodată ministru de interne și șeful armatei germane de rezervă — a procedat la arestarea tuturor fruntașilor politici, foști miniștri, foști deputați ai Reichstagului, etc., aparținând partidului de centru (catolic) și celui social-democrat.

Arestații au fost internați într'un lagăr despre care nu se știe unde este situat.

Guerilă în Grecia

După pilda operațiilor de Guerilă duse de Sârbi, au reînceput și Grecii răscola contra Germanilor. Pân'acuma se semnalează succese mai mari în Macedonia, Tracia și Peloponez. După cum anunță Radio Londra, ieri a fost ocupat orașul grec Gungșuna. Peloponezul e mai bine de jumătate în mâinile partizanilor greci.

Bombardiere anglo-americane au scufundat în Marea Egee 5 vase germane în apropierea insulei Melos, iar în alte regiuni alte 5.

Ultima Oră

București 19 — Consiliul de Miniștri, în ultima sa ședință, s'a ocupat de următoarele probleme: Însămânțările de toamnă; purificarea aparatului de stat prin revizuirea tuturor numirilor făcute din 1938 încoace; schimburi monetare.

Moscova 19 — Adușul la comunicatul militar sovietic precizează că trupele rusești și cele românești se află eșalonate în dispozitiv de atac, în câmpia Transilvaniei, într-o regiune situată la 50 mile (80 km.) SV de Cluj. Ele sunt gata să execute un marș neîntrerupt până la Dobrițin.

Londra 19 — ORAȘELE BELFORT (Franța) ȘI AACHEN, SITUAT LA CAPĂTUL DE NORD AL LINIEI SIEGFRIED, AU FOST CUCERITE DE TRUPELE AMERICANE ALE GENERALILOR PATTON ȘI HODGE.

Editura și tiparul Tipografiei Arhiepiscopale, Sibiu.